

Republika Slovenija,
Ministrstvo za naravne vire in prostor
Dunajska cesta 48,
1000 Ljubljana

Ljubljana, 18. 3. 2026

Zadeva: Komentar Društva vodarjev Slovenije k predlogu Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda

Spoštovani,

Na portalu e-demokracija je bil 17. 2. 2026 objavljen predlog Uredbe o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda (v nadaljevanju: predlog uredbe). Sprva je bilo obdobje javne razprave dolgo samo 8 dni, a se je po pritožbi več nevladnih organizacij rok podaljšal na 18. 3. 2026.

Po pregledu uredbe ugotavljamo, da uredba omogoča znatno spremembo načina izvajanja državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda (DGJS), ki se trenutno izvajajo v javno zasebnem partnerstvu po modelu koncesij. V trenutnem modelu so neposredni izvajalci DGJS t.i. vodnogospodarska podjetja (koncesionarji) v večinski zasebni lasti, vendar pa ima pri nekaterih država znaten lastniški delež. Organiziranost izvajanja DGJS je opredeljena s trenutno veljavno uredbo in koncesijskimi pogodbami med koncesionarji (t.i. vodnogospodarskimi podjetji) in koncedentom (vlada RS). Način izvajanja gospodarske javne službe opredeljujejo letni programi dela, ki jih v sodelovanju z Direkcijo Republike Slovenije za vode (DRSV) pripravlja koncedent (v praksi pa pri tem pomembno vlogo igrajo tudi koncesionarji). DRSV spremlja izvajanje gospodarske javne službe kar med drugim obsega pregled finančnega poslovanja vezanega na izvajanje DGJS, ustreznost porabe sredstev, spremljanje dinamike in kvalitete izvedenih del ter potrjevanje morebitnih sprememb letnih planov izvajanja del. Ob ugotovljenih nepravilnostih DRSV od koncesionarja zahteva njihovo odpravo in lahko predlaga koncedentu tudi odvzem koncesije. Nadzor nad izvajanjem DGJS opravlja pristojni inšpektorat. Tudi že v obstoječem načinu pa je opredeljena izjema, da na območju spodnje Save od Suhadola do meje s Hrvaško izvajanje gospodarske javne službe izvaja javno podjetje v 100 odstotni državni lasti.

Predlog uredbe predstavlja pomembno spremembo trenutnega načina izvajanja DGJS, saj ne predvideva več javno zasebnega partnerstva, temveč naj bi DGJS zagotavljala DRSV ali podjetje v 100 odstotni državni lasti, kar je največja sprememba glede na trenutno veljavno uredbo. Obseg izvajanja DGJS bi se opredeljevalo s 6-letnim okvirnim programom dela, ki bi ga določilo ministrstvo pristojno za vode (MNVP). Izvajalec DGJS pa bi vsako leto pripravil dvo-letni program dela, ki bi ga sam tudi potrdil. Izvajalec DGJS bi moral vsako leto MNVP poročati o izvajanju DGJS, MNVP pa bi tudi izvajalo spremljanje tekočega izvajanja DGJS in ob ugotovljenih nepravilnostih naročalo odpravo nepravilnosti. Nadzor nad izvajanjem DGJS bi opravljal pristojni inšpektorat.

Natančnejša primerjava predloga uredbe z veljavno uredbo pokaže tudi na nekatere druge spremembe, kot so: predlog uredbe ne opredeljuje ciljev izvajanja DGJS (vsebinska 7. člena veljavne uredbe); v načinu izvajanja DGJS ni več določbe, ki opredeljuje, da morajo biti pri izvajanju DGJS »upoštevane določbe predpisov, ki urejajo vode, varstvo okolja, ohranjanje narave, ribištva, lovstva in urejanja prostora« (tretja alineja 9. člena veljavne uredbe); je pa v predlogu uredbe dodana določba, da izvajalec DGJS

izvaja nadzor nad odvzemi vode na območjih podeljene vodne pravice (druga alineja 4. člena predloga uredbe).

Kritičen pogled na objavljeni predlog uredbe lahko da naslednje zaključke:

- Po predlogu uredbe ni jasno, kdo bo izvajalec DGJS, oziroma kdo bo zagotavljal DGJS. To je lahko DRSV, lahko pa tudi javno podjetje v 100 odstotni državni lasti ali več le teh
- Glede na to, da se v osnutku Uredbe navaja »izvajalce DGJS« predvidevamo, da bo teh več. V tem primeru je potrebno v osnutku navesti konkretne vsebine (jih naštet), ki se bodo izvajale v okviru DGJS, da se bo posameznim izvajalcem lahko konkretno dodelilo dela, ki jih bo izvajal. (le to vsebujejo dosedanje uredbe s koncesionarji in uredba o Spodnji Savi)
- Po predlogu uredbe ni podanih nobenih zahtev glede sposobnosti dejanskega izvajalca del DGJS, kar predstavlja precejšen odmik od obstoječe ureditve, kjer so opredeljeni pogoji za podelitev koncesije (pogoji obsegajo področja tehnične sposobnosti, ekonomskega in finančnega položaja, kot tudi kadrovskih sposobnosti vključno z zahtevanimi delovnimi izkušnjami strokovnih in operativnih delavcev in reference preteklih aktivnosti), v primeru, da sedanji koncesionar za izvajanje nekaterih del angažira podizvajalce, mora za to pridobiti soglasje DRSV in za njihovo delo odgovarja, kot da bi dela opravljal sam. Izhajajoč iz ugotovitev, da DRSV nima strokovnega in operativnega kadra niti opreme za izvajanje del (zelo podobno pa bo veljalo tudi za morebitno novoustanovljeno javno podjetje), je torej kratko- do srednjeročno edini možen način izvajanja DGJS z naročili zunanjim izvajalcem. Ker predlog uredbe ne nalaga nikakršnih pogojev za dejanske operativne izvajalce DGJS je pričakovati znaten upad kvalitete izvajanja DGJS.
- Predlog uredbe predvideva oblikovanje šest-letnih okvirnih programov dela, ki jih pripravi MNVP. Opredeljevanje dolgoročnejših programov dela (glede na trenutne eno-letne programe) se zdi smiselno, saj omogoča večjo stabilnost izvajanja DGJS skozi daljše časovno obdobje. Postavlja pa se vprašanje ustreznosti tega, da se programe opredeljuje na ravni MNVP, ki pa o financiranju potrebnemu za izvedbo programa (ki naj bi se izvajalo pretežno iz proračuna Republike Slovenije) ne odloča.
- Predlog uredbe predvideva, da si bo (operativne) dvo-letne programe dela določal kar sam izvajalec DGJS brez kakršnegakoli potrjevanja. Ni si težko predstavljati, da bo med dvo-letnimi programi in okvirnimi šest-letnimi programi pri takem načinu izvajanja DGJS prišlo do pomembnih odstopanj, kar pod vprašaj postavlja smiselnost določanja šest-letnih programov.
- Spremljanje izvajanja DGJS naj bi po novem izvajalo MNVP, ki pa nima potrebnih vzvodov za kvalitetno zagotavljanje nadzora, saj lahko le poziva k odpravljanju ugotovljenih nepravilnosti, medtem ko lahko v obstoječi ureditvi ob ugotovljenih nepravilnostih pride celo do prekinitve pogodbe z izvajalcem DGJS.
- Predlog uredbe predvideva tudi izvajanje nadzora izvajalca DGJS nad odvzemi vode na območju podeljenih vodnih pravic, kar se zdi dobrodošlo. Koristno bi bilo tudi izvajanje nadzora nad odvzemom naplavin na območjih podeljenih koncesij za odzemanje naplavin.

Predlagatelj utemeljuje spremembo načina izvajanja DGJS predvsem z naslednjimi trditvami:

- »Obstoječa ureditev, ki temelji na koncesijskem modelu izvajanja gospodarskih javnih služb, se je v praksi izkazala za neustrezno za učinkovito izvajanje nalog, povezanih z rednim vzdrževanjem vodne infrastrukture, investicijami v zmanjševanje škodljivega delovanja voda ter odzivanjem ob izrednih dogodkih«
Pri tem velja omeniti, da predlog uredbe ne posega na področje izvajanja investicij v zmanjševanje škodljivega delovanja voda. Velja pa poudariti, da predlagatelj ne podaja nobenih podatkov, ki bi potrjevali tezo o neučinkovitosti obstoječe ureditve, niti ne navaja nobenega vira, ki bi to temo resno obravnaval.
- »Nedavni ekstremni vremenski dogodki, zlasti poplave avgusta 2023, so dodatno razkrili strukturne slabosti obstoječega sistema upravljanja voda ter potrebo po hitrejšem, boljše usklajenem in strokovno podprtem izvajanju ukrepov za varstvo pred škodljivim delovanjem voda.«

Tudi tu velja poudariti, da predlagatelj ne poda nobenih informacij, ki bi podkrepile to trditev, niti smiselno ne obrazloži kako bi se stanje z novo ureditvijo na tem področju izboljšalo.

- »Nova ureditev naj bi vzpostavila učinkovitejši, preglednejši in bolj odporen sistem upravljanja voda v Republiki Sloveniji«

Pri tej povedi predlagatelj uporabi želelnik »naj bi«, kar se zdi primerno upošteva zgoraj nakazane pomisleke glede preglednosti in kvalitete izvajanja DGJS po novi ureditvi. Morda pa je poved še bližje resnici, če »naj bi« zamenjamo z »verjetno ne bo« in popravimo še sklon.

Društvo vodarjev Slovenije (DVS) združuje strokovnjake s področja vodarstva s ciljem vzpodbujanje razvoja sodobnega vodnega gospodarstva v Sloveniji. V DVS se skušamo redno odzivati na relevantne dokumente in predpise s področja vodne politike v upanju, da se naše odzive razume kot konstruktiven prispevek DVS v smeri izboljšanja sistema upravljanja voda v Sloveniji. Predlagatelja predpisa pozivamo, da pred morebitnim sprejemom predlagane uredbe dobro premisli o njeni vsebini in predvsem, da javno predstavi analize, ki potrjujejo izpostavljene teze o neustreznosti obstoječega načina izvajanja DGJS.

V DVS se zavedamo številnih težav v obstoječem sistemu upravljanja z vodami v Sloveniji in pozivamo predlagatelja, da z nepremišljenimi koraki nabora težav dodatno ne povečuje. Prepričani smo, da bo nedomišljena ukinitve Direkcije Republike Slovenije za vode vodila do številnih problemov. Sploh ker je nabor nalog DRSV veliko večji kot zgolj sodelovanje pri izvajanju DGJS! V kolikor predlagatelj vidi nujno v nadomestitvi obstoječe uredbe, ga pozivamo, da objavljeni predlog uredbe popravi vsaj na naslednji način:

- besedilo drugega člena spremeni tako, da se glasi: »Gospodarsko javno službo zagotavlja Direkcija Republike Slovenije za vode.« in
- črta 14. člen predloga uredbe.

Lep pozdrav,

Gašper Zupančič,
Predsednik DVS